

Postizborna konferencija
„Lokalni izbori 2020. godine – izazovi i naučene lekcije“
Sarajevo, 7. – 8. prosinca 2021. godine

Koncept

Lokalni izbori 2020. godine u BiH održani su 15. studenoga 2020. godine, dok su Lokalni izbori u Gradu Mostaru održani 20. prosinca 2020. godine te ponovljeni izbori u Gradu Doboju i Općini Srebrenica održani 21. veljače 2021. godine. Kako bi se analizirala sva gledišta izbornoga procesa i raspravljalo o trenutnim izazovima i budućim koracima za unaprjeđenje izbornoga procesa, Središnje izborno povjerenstvo BiH, uz financijsku podršku Vijeća Europe i drugih donatora, organizira postizbornu konferenciju na kojoj svi izborni sudionici mogu razmijeniti svoja mišljenja i iskustva.

Pozadina i fokus

Pozadina: Fokus postizborne konferencije Središnjega izbornog povjerenstva BiH jest analiza izazova i naučenih lekcija nakon održavanja Lokalnih izbora 2020. godine, predstavljanje inicijative Središnjega izbornog povjerenstva BiH na poboljšanju izbornoga zakonodavstva, sukladno preporukama iz Završnoga izvješća promatračke misije OESS/ODIHR-a iz 2018. godine izornoj administraciji u BiH i drugim zainteresiranim stranama, obilježavanje 20. godišnjice usvajanja stalnog Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine i digitalizacija izbornoga procesa u Bosni i Hercegovini.

1. U 2020. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se tijekom pripreme i provedbe Lokalnih izbora 2020. godine suočilo s brojnim izazovima, kao što je dosad nezabilježena pandemija COVID-19, kašnjenje u osiguranju finansijskih sredstava za provedbu Lokalnih izbora, nedostatak osoblja te nedovoljnim tehničko-tehnološkim kapacitetima u pogledu opreme i nedostatka sredstava za nabavku neophodne opreme i angažman izvanjskih suradnika.

Pandemija COVID-19, koju je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila u ožujku 2020. godine, zahtijevala je reorganizaciju poslovnih aktivnosti, prilagođavanje radnih prostora, praksi i politika, a nove okolnosti su vodile implementaciji novih rješenja u provedbi nekih izbornih aktivnosti, kao što je veća uporaba informacijsko-komunikacijskih tehnologija u komunikaciji s biračima, izbornom administracijom, javnošću i svim sudionicima izbornoga procesa te obukama izborne administracije.

Kašnjenje u osiguranju proračuna za organizaciju izbora imalo je utjecaj na realizaciju aktivnosti, jer su za provedbu određenih izbornih aktivnosti potrebna finansijska sredstva do raspisivanja izbora ili odmah nakon raspisivanja izbora. U trenutku raspisivanja Lokalnih izbora 2020. godine (7. svibnja 2020. godine), koji su se trebali održati u nedjelju, 4. listopada 2020. godine, na snazi je bilo privremeno financiranje institucija za

razdoblje travanj – lipanj 2020., a sukladno članku 1.2a stavak (6) Izbornoga zakona BiH sredstva za provedbu izbora trebaju biti osigurana u proračunu Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, u roku od 15 dana od dana raspisivanja izbora. Zbog činjenice da sredstva za provedbu izbora nisu osigurana u zakonom propisanom roku, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 23. svibnja 2020. godine donijelo Odluku o odgađanju održavanja Lokalnih izbora 2020., prema kojoj se izbori trebaju održati u nedjelju 15. studenoga 2020. godine.

Poseban izazov predstavljalo je prekomjerno povećanje broja prijava za glasovanje izvan BiH (153.247), što je za oko 50 % više u odnosu na broj prijava na Općim izborima 2018. godine, a za čiju obradbu je trebalo uposliti dodatno osoblje.

Identificirani izazovi i njihov potencijal za ugrožavanje izbornoga procesa ukazuju na potrebu za preciznijim legislativnim reguliranjem određenih segmenata organizacije izbora, pojednostavljivanjem procedura te uvođenjem informatičko-tehnoloških unaprjeđenja.

2. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 50. sjednici, održanoj 8. lipnja 2021. godine, donijelo Zaključak o usvajanju Nacrta Inicijative za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine¹ s fokusom na tehnička poboljšanja izbornoga procesa. Nacrt Inicijative upućen je Venecijanskom povjerenstvu i GRECO-u putem Vijeća Europe i OEES/ODIHR-u s molbom za dostavu mišljenja, a objavljen je i na mrežnoj stranici Središnjega izbornog povjerenstva BiH, www.izbori.ba. Središnje izborno povjerenstvo BiH je pozvalo tijela za provedbu izbora u Bosni i Hercegovini, akademsku zajednicu, stručnjake u području izbornoga prava, predstavnike nevladinoga sektora i druge pojedince i organizacije da svoje prijedloge i primjedbe u svezi usvajanja nacrta Inicijative dostave Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Nakon razmatranja dostavljenih prijedloga i primjedbi Središnje izborno povjerenstvo BiH je utvrdilo konačan tekst Inicijative sukladno mjerodavnostima iz članka 2.9 stavak (1) točka 16) Izbornoga zakona BiH i nakon što je isti usvojilo na 64. sjednici, održanoj 16. rujna 2021. godine, dostavilo ga je Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
3. U kolovozu 2021. godine se navršilo 20 godina od donošenja stalnog Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine. Tim povodom Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine planira niz aktivnosti u cilju obilježavanja ove važne godišnjice. Jedna od planiranih aktivnosti je priprema i izdavanje publikacije **„Dvadeset godina stalnog Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine“ – Studija o razvoju izbornoga prava u Bosni i Hercegovini od 2001. do 2021. godine**. Prvobitni tekst Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine je od njegovoga stupanja na snagu, u međuvremenu doživio 20 izmjena i dopuna. U proteklom razdoblju od 20 godina doneseno je i više desetina sudskih rješenja Suda BiH, kao i nekoliko presuda Ustavnoga suda BiH u svezi sadržaja i primjene ovoga zakona. Također, Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu je donio pet presuda u svezi ostvarivanja izbornoga prava. Sve su to razlozi da se na jedan sveobuhvatan, sustavan i temeljit način pristupi analizi primjene Izbornoga zakona BiH, a samim time predlože i moguće izmjene toga zakona prije održavanja Općih izbora 2022. godine.

¹ <https://bit.ly/3Dhbs1X>

Sadržaj navedene publikacije obuhvaća: Uvod; Aneks III. Daytonskoga mirovnog sporazuma; Izborni procesi u BiH od 1996. do 2000. godine; Neuspjeh političkih pregovora 1999. – 2001. godine u svezi usvajanja stalnog Izbornoga zakona BiH; Odluka Ureda Visokog predstavnika u BiH o donošenju Izbornoga zakona BiH iz kolovoza 2001. godine; Usvajanje stalnog Izbornoga zakona BiH u Parlamentarnoj skupštini BiH u kolovoza 2001. godine, sadržaj poglavlja; Sastav i rad Izbornoga povjerenstva BiH od 2001. do 2004. godine; „Domaći“ sastav Izbornoga povjerenstva BiH – promjene u sastavu Izbornoga povjerenstva BiH i „vlasništvo“ nad tijelima za provedbu izbora; Izmjene Izbornoga zakona BiH od 2002. do 2020. godine te Praksa Suda BiH, Ustavna suda BiH i Europskoga suda za ljudska prava (izdvojeni i skraćeni dijelovi nekih karakterističnih sudskih rješenja).

Autori publikacije su dr. Irena Hadžiabdić i dr. Suad Arnautović, članovi Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

4. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 67. sjednici, održanoj 15. listopada 2020. godine, usvojilo Strategiju i Akcijski plan koji za cilj imaju razvoj učinkovitosti, transparentnosti i integriteta izbornoga procesa u Bosni i Hercegovini i Komunikacijsku strategiju Središnjega izbornog povjerenstva BiH. Dokumenti su izrađeni uz financijsku podršku Izaslanstva Europske unije, a za cilj imaju ispunjenje jednoga od 14 ključnih prioriteta iz Mišljenja Europskoga povjerenstva o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, provedba izbora sukladno europskim standardima uz provedbu preporuka OEES/ODIHR-a i Venecijanskoga povjerenstva, kao i podrške institucionalnom jačanju Središnjega izbornog povjerenstva BiH i mogućega uvođenja tehnoloških rješenja i komunikacijskih alata u cilju ponovnoga uspostavljanja povjerenja u izborni proces u Bosni i Hercegovini.

Također, Lokalni izbori 2020. godine provedeni su u uvjetima pandemije COVID-19, što je izazvalo značajne probleme u organizaciji i provedbi Lokalnih izbora 2020. godine. Zbog navedene činjenice značajan dio aktivnosti proveden je putem aplikacija za *online* komunikaciju. Ovom cjelinom izborna povjerenstva će imati priliku razmijeniti svoja iskustva u primjeni tehnoloških rješenja prilikom organizacije i provedbe izbora u uvjetima epidemije COVID-19, kao i mogućnostima za unaprjeđenje.

Ciljevi Postizborne konferencije „Lokalni izbori 2020. godine – izazovi i naučene lekcije“

1. Presentacija izbornoga procesa 2020. godine s fokusom na izazove i naučene lekcije:
 - *Diskusija o koracima koje je potrebno poduzeti za nadvladavanje identificiranih izazova i pripremu plana za nepredviđene situacije.*
 - Potencijalni izazovi u organizaciji Općih izbora 2022. godine*
2. Presentacija Inicijative Središnjega izbornog povjerenstva BiH za izmjene i dopune Izbornoga zakona BiH.
 - *Upoznavanje izborne administracije / sudionika konferencije s konačnim prijedlogom Inicijative Središnjega izbornog povjerenstva BiH za izmjene i dopune Izbornoga zakona BiH nakon inkorporacije komentara i prijedloga koji su dostavljeni od strane zainteresiranih strana i OEES/ODIHR-a.*

3. Obilježavanje 20. godišnjice usvajanja stalnog Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine.
 - *Predstavljanjem izmjena i dopuna Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine, koje su usvojene od 2001. godine, želi se ukazati na doseg dosadašnjih reformi izbornoga zakonodavstva te potrebu za kontinuiranim poboljšanjem izbornoga zakonodavstva u smislu suštinskih poboljšanja.*
4. Digitalizacija izbornoga procesa
 - *Predstavljanje Strategije i Akcijskoga plana za poboljšanje integriteta, transparentnosti i učinkovitosti izbornoga procesa u Bosni i Hercegovini. Informiranje izborne administracije u BiH s planiranim aktivnostima Središnjega izbornog povjerenstva BiH u cilju uvođenja novih tehnologija u BiH.*

Domaćin konferencije: Središnje izorno povjerenstvo BiH uz finansijsku podršku Vijeća Europe.

Vrijeme održavanja konferencije: 7. – 8. prosinca 2021. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina.

Mjesto održavanja konferencije: Hotel „Hollywood“, dr. Mustafe Pintola 23, Ilidža, 71000 Sarajevo. Tel.:+387 33 773 100 Faks.:+387 33 773 145; Email: info@hotel-hollywood.ba

Sudionici: Konferencija će okupiti oko 200 sudionika (oko 100 sudionika nazočnih na mjestu održavanja konferencije i oko 100 sudionika *online*) – 143 predstavnika općinskih/gradskih izbornih povjerenstava, predstavnike zakonodavnih tijela vlasti Bosne i Hercegovine, izborne stručnjake iz zemlje i inozemstva, uključujući predstavnike OESS/ODIHR-a, OESS-a BiH, Vijeća Europe, Izaslanstva Europske unije u BiH, UNDP-a BiH, ureda Visokoga predstavnika u BiH (OHR), Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES), predstavnike nevladinoga sektora u Bosni i Hercegovini.

Način održavanja konferencije

Kombinirani način – do 100 sudionika bi bilo prisutno na mjestu održavanja konferencije, dok bi preostali sudionici sudjelovali u radu konferencije putem Webex ili ZOOM platforme.

Format konferencije: Prezentacija i diskusija.

Plenarne sesije:

1. **Analiza izbornoga procesa – Lokalni izbori 2020. godine**
 - **Izvješće o provedbi Lokalnih izbora 2020. godine** – *Izlagač: Željko Bakalar, predsjednik SIP-a BiH*
 - **Iskustva izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica prilikom provedbe Lokalnih izbora 2020. godine** – *Izlagači: Predstavnici izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica*
 - **Organizacija i provedba izbora u uvjetima pandemije COVID-19** – *Izlagači: Vanja Bjelica – Prutina, članica Središnjega izbornog povjerenstva BiH*

- Predstavnik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice*
- **Manipulacije u izbornom procesu** – *Izlagачi: Vanja Bjelica-Prutina, članica Središnjega izbornog povjerenstva BiH*
Predstavnik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice

2. **Uputa o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju, razrješenju i obuci članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini** – *Izlagач, dr. Ahmet Šantić, član Središnjega izbornog povjerenstva BiH*
3. **Inicijativa Središnjega izbornog povjerenstva BiH za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Izbornoga zakona BiH** - *Izlagач: dr. Irena Hadžiabdić, članica Središnjega izbornog povjerenstva BiH*
4. **Prezentacija publikacije “20 godina stalnog Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine”** – *Izlagачi: prof. dr. Miodrag Simović i prof. dr. Kasim Trnka*
5. **Moguća tehnološka unaprjeđenja za sljedeće izbore** - *Izlagач: Vlado Rogić, član Središnjega izbornog povjerenstva BiH*
6. **Zaključci Konferencije**
7. **Dodjela priznanja**

Tehnologija: Webex ili ZOOM (snimanje konferencije za buduću uporabu od strane SIP-a BiH)

Nadnevak i vrijeme:

7. prosinac 2021. godine od 14,00 – 17,15 sati.
8. prosinac 2021. godine od 9,30 – 12,30 sati.